

Evropski trenutak

Znano je, da je sedanja ZKS-SDP (bivši slovenski komunisti) na svojem zadnjem kongresu skovala geslo »Evropa zdaj«. To je usekakor lepo aktualno in pomenljivo geslo, ki je uperjeno proti Evropi '92. Nekdanja slovenska partija, danes stranka demokratske prenovne, je gotovo do časa za slutila, kam je usmerjeno javno mnenje — tudi slovensko — v devetdesetih letih. Ne gre torej zamujati časa, treba se je prilagoditi novim razmeram in pohiteti s pripravami na Evropo. Verjetno pri vsem tem ni samo demagogija, ampak tudi realno spoznanje, da je treba s korakom naprej, česar realni socializem ne bi bil več sposoben.

Nas tu v zamejstvu tudi zanima evropska stvarnost. In to ne od včeraj, ampak že dosti prej. Slovenska stranka v Italiji je že najmanj dobrih dvajset let na tem pozorišču in to bolj ali manj aktivno. To se pravi, da je poleg začetnega evropeističnega, recimo, teoretskega momenta kasneje pravočasno vstopila na širšo evropsko pozornico prav ob koncu sedemdesetih let s pripravami na prve neposredne evropske volitve leta 1978.

Predstavniki Slovenske skupnosti (ki je že na svojih prvih kongresih znala izkazati svojo evropsko veroizpoved), so se že od sedemdesetih let dalje vključevali v evropski proces, posebej v zamisli Evrope narodov in dežel. V tem smislu so podpirali pobude za medsebojno spoznavanje ter informiranje, zavzeli so se za (sicer potem neuresničeno) zamisel o univerzi manjšin. S svojimi posegi od A/p do Sredozemlja so seznanjali pripadnike drugih narodnih skupnosti s stvarnostjo slovenskega naroda, posebej še v italijanski državi. Padova, Milan, Sondrio, Cagliari, Aosta — to je le nekaj glavnih etap študijskih in političnih seminarjev iz tega obdobja. Pa še zborovanja pri nas, kot na primer v sami Gorici na pobudo slovenske stranke oziroma njenih kulturnih krožkov v Trstu in Gorici. In še naj spomnimo na prvi tak manjšinski poskus v šestdesetih letih, ko je na pobudo goriške SDZ prišlo v Gorici do kongresa (sicer uradno prepovedanega) evropske manjšinske zveze FUENS. Še in še bi lahko odgrinjali strani preteklosti — pa se raje zaustavimo ob sedanjem političnem trenutku.

Zakaj danes o vsem tem pisati? Kaj je naš namen in naš zadnji smoter v tem novem, zanimivem in vzpodbujajočem integracijskem procesu? Veliko bi se dalo tu povedati in napisati. Zavedamo se namreč, da je dandanes izolacija neučinkovita

dalje na 8. strani ■

Milan Kučan predsednik - Demos na vladi

Milan Kučan je novi predsednik predsedstva republike Slovenije. Izvoljen je bil na ožjih volitvah v nedeljo, 22. t. m. in prejel 58% glasov, medtem ko je njegov tekmeč dobil 42%. Zmagal je torej kandidat ZKS - Stranke demokratske prenovne ter Socialistične zveze. Kot je povedal po ljubljanski televiziji že na dan izvolitve strokovnjak dr. Anton Bebler, je Milan Kučan dosegel prodoren uspeh predvsem na tistih območjih, kjer so na volitvah za družbenopolitični zbor bili uspešni kandidati ZSMS - Liberalne stranke, iz česar izhaja, da je velika večina volivcev te stranke v nedeljo, 22. t. m., podprla Milana Kučana, medtem ko so volivci neodvisnega kandidata Krambergerja povečini glasovali za Pučnika.

Izvolitev Milana Kučana predstavlja predvsem nagrado za njegova dosedanja prizadevanja za uveljavljanje slovenske suverenosti in za uvedbo večstrankarskega političnega sistema, se pravi za vse korenite spremembe, ki so nastale v Sloveniji v zadnjih mesecih. Ljudstvo je s tem tudi hotelo pokazati, da si želi mirnega, »mehkega« prehoda od starega na novo. Milan Kučan je imel vrsto prednosti pred svojim tekmečem, med drugim predvsem dolgoletno prisotnost v samem vrhu slovenske politike.

V nedeljo, 22. aprila, so bile tudi ožje volitve za zbor občin v slovenski skupščini, saj je bilo v prvem krogu od skupnih 80 delegatov občin izvoljenih le 15. Ožje volitve so pokazale, da bo tudi v tem zboru imela absolutno večino Demokratska opozicija Slovenije — DEMOS — ker so njeni kandidati zmagali v veliki večini občin. Glede na takšno stanje smemo ponoviti, kar smo bili že napisali ob sklepu prvega kroga volitev. Slovenski volilni

zbor je nagradil tiste, ki so odločilno prispevali, da se je uveljavil novi politični sistem, da se je uveljavila parlamentarna demokracija, medtem ko je »vladne posle« zaupal povsem novim političnim silam, zbranim v volilni koaliciji DEMOS. Te sile se zdaj nahajajo pred velikanskimi

ZMAGA DEMOS-a V ŠTEVILKAH

Demokratska opozicija Slovenije ima v novem slovenskem parlamentu skupno 126 poslancev ali delegatov. Parlament sestavljajo trije zbori: družbenopolitični zbor, zbor občin in zbor združenega dela. Demos ima v družbenopolitičnem zboru 47 poslancev, v zboru občin 50 in zboru združenega dela 29.

Po 38 poslancev imata ZSMS - Liberalna stranka in ZKS - Stranka demokratske prenovne. V parlamentu sta tudi predstavnik italijanske in madžarske manjšine, 16 je delegatov Soc. zveze, ostali pa so neopredeljeni.

Delegacija Slovenske skupnosti se je 25. t. m. prvič po volitvah v Sloveniji uradno sestala s predsedstvom DEMOS-a, s katerim je obravnavala odnose med matico in zamejstvom.

problemi, kot so položaj Slovenije v Jugoslaviji, izhod iz hude gospodarske krize, uveljavljanje tržnega gospodarstva, varstvo okolja, odprava socialnih krivic itd.

Novo politične stranke v Sloveniji čaka težavna naloga, za izpolnjevanje katere bo gotovo potrebna široka solidarnost vseh političnih sil, tako tistih, ki bodo na oblasti, kot tistih v opoziciji.

Prodorna zmaga Hrvaške demokratske skupnosti

Na prvih svobodnih in demokratskih volitvah na Hrvaškem — volitve so bile v nedeljo, 22. t. m. — je dosegla že v prvem krogu prodorno zmago Hrvaška demokratska skupnost (HDZ), katere predsednik je dr. Franjo Tuđman. Vse kaže, da bo to gibanje svoj uspeh še okrepilo v drugem krogu volitev, ki bodo 6. maja. Opazovalci menijo, da bo Hrvaška demo-

kratična skupnost sama sestavila vlado in da bo v parlamentu za predsednika republike izvoljen njen pristaš, po vsej verjetnosti sam dr. Franjo Tuđman.

Na Hrvaškem je volilna zakonodaja drugačna kot v Sloveniji. Za vzor so vzeli francosko zakonodajo, se pravi večinski volilni sistem. Če kandidati v prvem kro-

dalje na 7. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 29. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Tiha deklica« (Darka Čeh); 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Vladimir Bartol: »Alamut«. Roman; 14.52 V studiu s vami: Sergej Verč; 17.00 Sport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 30. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Štirinajst mest, štirinajst sanj; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Srečanje z novo pesmico«; 15.00 V Evropo in nazaj, manjšinski potpis; 16.00 Akademski pevski zbor France Prešeren iz Kranja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Marie von Thurn und Taxis: »Spomini na Rainerja Mario Rilkeja«; 17.29 »Mladi val« — radio za vas, vi in radio; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 1. maja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Praznik dela; 9.40 Kultura in ne; 10.40 Violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček-Lorenz; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Prvomajsko popoldne; 17.10 Marie von Thurn und Taxis: »Spomini na Rainerja Mario Rilkeja«; 17.30 »Mladi val« — radio za vas, vi in radio; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 2. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Zdravniška posvetovalnica; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Črna na belem«; 14.30 Na goriškem valu; 16.00 Godalni kvartet Glasbene matice (violinista Žarko Hrvatič in Jagoda Kjuder, violist Marko Bitežnik, violončelist Peter Filipič) in klarinetist Miran Košuta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Marie von Thurn und Taxis: »Spomini na Rainerja Mario Rilkeja«; 17.27 »Mladi val« — radio za vas, vi in radio; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 3. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Bela pravljica in druga poglavja iz Zvezdnatih noči; 9.40 Sanje se nadaljujejo; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 »Nič ni za človeka nemogoče« — pomembni dogodki našega stoletja; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.10 Rezija '89; 16.00 Letošnje tekmovanje Naša pesem v Mariboru; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Marie von Thurn und Taxis: »Spomini na Rainerja Mario Rilkeja«; 17.30 »Mladi val« — radio za vas, vi in radio.

■ PETEK, 4. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Protagonisti slovenske kinematografije; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Spoznavajmo svet!«; 14.30 Od Milj do Devina; 15.10 Kulturni dogodki; 16.00 V svetu starih glasbil; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Marie von Thurn und Taxis: »Spomini na Rainerja Mario Rilkeja«; 17.27 »Mladi val« — radio za vas, vi in radio; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 5. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.40 Kulturna in ne; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Violinist Volodja Balžalorsky, klarinetist Jurij Jenko, violončelist Andrej Petrač, pianist Bojan Gorišek; 11.30 Črnske duhovne pesmi; 12.00 Modre dalje; 12.40 Primorska poje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Tam za goro...« — Oddaja iz Benečije, Rezije in Kanalske doline; 16.00 Pianist Aljoša Starc; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Vozlišča; 18.00 Dušan Jovanović: »Zid, jezero«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Posebna sinoda škofov iz vse Evrope

Škofje iz vseh držav Evrope se bodo v kratkem sestali na posebni sinodi, prvi te vrste v zgodovini katoliške Cerkve na naši celini. Sklic te evropske škofovske sinode je najavil sam papež Janez Pavel II. v Velehradu, kjer je bil v nedeljo, 22. t.m., višek svečanosti ob njegovem dvodnevem obisku na Češkoslovaškem. Papeževa napoved o bližnjem sklicanju evropske sinode je presenetila vse, od cerkvenih in državnih dostojanstvenikov pa do več stotisočglave množice vernikov, ki so se zbrali v Velehradu. Tam je papež med svečanim verskim obredom opozoril na sodobne potrebe po verski poglobitvi, spregovoril pa je tudi o vlogi Slovanov v Evropi, o novo pridobljeni svobodi in o potrebi, da je ta svoboda tudi notranje duhovno bogata. Z velikim poudarkom se je papež spomnil svetih bratov Cirila in Metoda: slednji je po verodostojnem pričevanju pokopan prav na območju Velehrada.

Papež je govoril tudi v slovaščini, vernike pa je pozdravil še v jeziki narodnih manjšin na Češkoslovaškem. Med gosti v Velehradu je bil tudi poljski ministrski predsednik Mazowiecki. Zadnja etapa tega prvega papeževega obiska na Češkoslovaškem je bila Bratislava, glavno mesto Slovaške. Med nagovorom na ogromno množico na tamkajšnjem letališču, kjer je daroval mašo, je na koncu tudi pomembno dejal, da ob odhodu ne bo pozdravil z besedo »Zbogom«, marveč »Nasvidenje«. To je bil namig na bodoči daljši obisk, verjetno čez dve leti, potem ko bo še preobiliskal Madžarsko; v načrtu pa so tudi še druga papeževa potovanja na evropski Vzhod, tudi v Sovjetsko zvezo.

Napoved o bližnji evropski škofovski konferenci je papež utemeljil s potrebo, da se katoliška Cerkev živo vključi v nova in zelo obetavna evropska dogajanja, pri čemer je seveda mislil na spremembe na Vzhodu, na združevanje Nemčije in sploh na nastajajočo novo podobo Evrope tudi v znamenju pomiritvenih silnic v svetu. Pri tem je vzkliknil: »narodi Evrope so doživeli pogubno uničevanje v dveh sve-

tovnih vojnah, potem pa jih je štirideset let trajajoča zavajajoča ideologija potisnila v ločene in sovražne bloke; novi tok zgodovine prebuja zdaj v njih hrepene nje po medsebojnem sporazumevanju, ob vzajemnem spoštovanju zakonitih težnj in pravic«.

Prvi dan svojega obiska na Češkoslovaškem je papež prebil v Pragi, obdan od ogromne množice vernikov, srečal pa se je tudi s predstavniki Cerkve in državnih oblasti. Velik vtis je zapustil na srečanju s skupino izobražencev in umetnikov v predsedniški rezidenci na Hradčanih. Tam je vse presenetil z mislijo, da bi kazalo na novo analizirati in ovrednotiti lik Janeza Husa, ki je bil na začetku 15. stoletja kot nekakšen predhodnik reformacije obsojen in sežgan na grmadi. V češkem nacionalnem čustvovanju je Jan Hus prisoten kot simbol poguma, premočrnosti in svobode.

—o—

UMRL JE SENATOR LAUSCHE

V Clevelandu v Združenih državah so 25. t.m. pokopali verjetno najbolj znanega ameriškega Slovenca, politika Franka Lauschea. Umrl je v 95. letu starosti v Slovenskem starostnem domu v Clevelandu. O njegovem pomenu in priljubljenosti govori že velik odmev v ameriškem časopisju, vključno z New York Timesom, in pa dejstvo, da je bil na pogrebu prisoten ameriški podpredsednik Quayl.

Bivši senator Lausche se je rodil v slovenski izseljeniški družini v Clevelandu leta 1895. Diplomiral je iz prava in bil imenovan za mestnega sodnika. Kot pripadnik demokratske stranke je bil leta 1941 izvoljen za župana v Clevelandu, od leta 1944 do 1956 je bil petkrat guverner države Ohio, od 1956 do 1968 pa je to zvezno državo zastopal kot senator v Washingtonu.

Še do nedavne je redno obiskoval slovenske prosvetne in cerkvene prireditve. Tudi na političnem področju je pomagal ameriškim Slovincem in Sloveniji.

Njegovo truplo je ležalo na mrtvaškem odru v Narodnem domu na St. Clairu.

Minister De Michelis v New Yorku

Italijanski zunanji minister De Michelis je imel zelo odmeven nastop pred Združenimi narodi v New Yorku. Na posebnem zasedanju o vprašanjih razvoja je obrazložil nekaj predlogov Italije za zmanjšanje zadolžitve držav v razvoju in za večjo pomoč Evropske skupnosti Tretjemu svetu.

V stekleni palači je prej nastopil tudi socialistični tajnik Craxi, in sicer kot posebni predstavnik glavnega tajnika svetovne organizacije De Cuellarja za vprašanje zadolžitve držav v razvoju. Med drugim je pozval italijansko vlado, naj kar črta dolgove najrevnejših držav. De Michelis je odgovoril, da vlada že razmišlja o tem. Šlo naj bi za oprostitev skupno 1800 milijard lir dolga, ki ga ima v Italiji 18 afriških držav.

Največjo pozornost pa je vzbudila napoved, da bo Italija uradno predlagala Ev-

ropski skupnosti, naj bi za razvoj manj razvitih držav odslej prispevala en odstotek svojega bruto narodnega dohodka. Leta 1993 bi to znašalo 60 milijard dolarjev, ki naj bi jih po italijanskem predlogu namenili po eno četrtno sredozemskim državam in Vzhodni Evropi, ostali delež pa bi dali Tretjemu svetu.

Leta 1988 je Dvanajsterica namenila državam v razvoju 26 milijard in pol dolarjev ali 0,47% narodnega dohodka, in to kljub sklepu, naj bi prispevala 0,70%. Po De Michelisovem mnenju je treba tu opraviti korenit korak naprej.

Minister pa je spregovoril še o drugih vprašanjih v zvezi z razvojem: o demografskih težavah, ekologiji, nevarnosti namil ter nujnosti regionalnega sodelovanja, ki naj preprečuje verske in narodnostne konflikte.

Zagate našega jezika

Kako je prav:

Ali sem še dobrodošel, res ne vem ali

Če sem še dobrodošel, res ne vem?

O napačni rabi veznikov pri odvisnih vprašalnih stavkih je bilo že veliko napisanega. In večina tistega, kar se piše, je namenjena temu, da bi bila naša ljuba materinščina boljša, pravilnejša, jasnejša, res lepa! Truda ni malo, težji pa je odgovor na vprašanje, ali ima takšno prizadevanje kaj učinka. Včasih se ti zazdi, da prav nobenega, saj se nekatere stvari, mislim na jezikovne slabosti, kar ponavljajo. Pa pustimo vnmear razmotrivanja in se lotimo napačnih zgledov:

Pri neodvisnih vprašalnih stavkih se vprašujemo: Ali brat še ni prišel? Ali smem vzeti še en kos? Ali veste, koliko je ura? Ali niste videli soseda? Ali pri njih še nimajo telefona? Ali si ga že kdaj videl? Če take stavke spremenimo v odvisne, ni razloga, da bi ta ali ne ostal na svojem mestu. Nekateri namesto takega ali uporabljajo če, kar je za knjižno rabo prepovedano; torej: Rad bi vedel, če brat še ni prišel? Pravilno se mora glasiti: Rad bi vedel, ali brat še ni prišel. Vprašal je, če sme vzeti še en kos? namesto pravilnega Vprašal je, ali sme vzeti še en kos. Povprašal sem jih, če vedo, koliko je ura? Prav: Vprašal sem jih, ali vedo, koliko je ura. Rad bi vedel, če pri sosedu nimajo telefona? namesto edino pravilnega Rad bi vedel, ali pri sosedah nimajo telefona.

Pred kratkim sem našel zanimiv stavek: »Vprašujemo se, če je bilo to res potrebno in, ali smo tudi pred tem razlaščanjem slovenske zemlje nemočni?« Ker poročevalec uporablja različna veznika če in ali, po mojem sploh ne čuti več, da gre za izbiro med dvema stavkoma z ali, in je pred ali zapisal celo vejico, na koncu pa še vprašaj, čeprav imajo na koncu odvisni vprašalni stavki piko, ne vprašaja. »Če jih je bilo dovolj, premalo ali preveč, je nemogoče odgovoriti.« Tudi v tem stavku bi morali uporabiti ločno (izbirno) dvojico ali-in in ne pogojnega če.

Veznik če izraža pogojnost, zato ga uporabljamo v pogojnih stavkih: Če nimaš denarja, ne boš pil. Dam ti ga, če boš poslušen in volil zame.

R. Petaros

—o—

VLLASI NA SVOBODI

Vest, da je okrožno sodišče v Titovi Mitrovici oprostilo Azema Vllasija in 13 soobtoženih, ki so se morali zagovarjati zaradi rušenja družbene ureditve v Jugoslaviji, je že izzvala vrsto pozitivnih ocen. Italijansko zunanje ministrstvo izraža v posebnem sporočilu globoko zadovoljstvo in pri tem spominja, da je rimska vlada večkrat posredovala, zadnjič marca med obiskom ministra De Michelisa. Razsodba v Titovi Mitrovici, je še rečeno v sporočilu italijanskega zunanjega ministrstva, je dokaz, da se Jugoslavija približuje standardom, ki jih morajo imeti države, članice Evropskega sveta.

Aleš Figelj - kandidat Ssk za Gorico

»Združimo moči in bodimo zares složnik«

Na listi Slovenske skupnosti za goriški občinski svet kandidira s številko 2 ALEŠ FIGELJ, doma z Oslavja. Star je 30 let, maturiral je na klasičnem liceju »Primož Trubar« v Gorici. Po poklicu je vinogradnik. Udeleži se na kulturno-prosvetnem področju, tudi kot predsednik domačega kulturnega društva, ki zbira mladino iz Pevme, z Oslavja in Štmavra. Že od mladih let se zanima tudi za politiko, saj je bil v prejšnji mandatni dobi predsednik oziroma član rajonskega sveta v svojem kraju.

Bralci vedo, da si pred leti nastopal v vrstah socialistične stranke, pristopil pa si k Slovenski skupnosti. Zakaj takšna odločitev?

Ta izbira zame ni bila po eni strani lahka, ker se po navadi na prestop iz ene v drugo stranko ne gleda s pozitivnim predznakom. Po drugi strani pa je bil zame ta korak pravzaprav nujen. Razmere v socialistični stranki so za Slovence postale takšne, da pravzaprav za nas tam ni več prostora. Tistim, ki še vztrajajo, bi rad svetoval, naj pogledajo resnici v oči in naj se zamislijo: kako prodorna in uspešna politična sila bi lahko bili Slovenci, če bi premostili preživete ideologije in pregrade, ki so nas ločevale, in bi zares enotno nastopali v svoji stranki. Slovenska skupnost je naredila pogumen korak v smer odpiranja

in resničnega prehajanja iz bolj ali manj ideološko opredeljene stranke, v stranko, ki je sprejemljiva za vse Slovence. Upam, da tega njeni tradicionalni volivci ne bodo razumeli kot nekakšen tvegan in pretiran zavoj »na levo«, pač pa kot daljnovidno odločitev in stvaren prispevek na poti k tisti enotnosti, ki si jo vsi želimo.

Stranka Ti je zaupala vidno mesto na kandidatni listi, saj nastopaš s številko 2, kot nosilec liste Ssk poleg goriškega predsednika Ssk Marjana Breščaka (številka 1) in dr. Bernarda Špacapana (številka 3). Kakšen misliš, da bo psihološki učinek na slovenske volivce na Goriškem?

Mislím, da je vzdušje, še zlasti na Goriškem, naklonjeno Slovenski skupnosti. Posebej so s to izbiro zadovoljni mladi, ki si najbolj želijo enotnosti in vidijo v tej izbiri uresničitev svojih teženj v tem smislu. Povedati pa moram, da nisem edini, ki se je odrek delovanju v italijanskih strankah in se odločil za enotno pot v Slovenski skupnosti: naj navedem le nekaj imen: dr. Štefan Bukovec iz Gorice, Silvester Primožič z Oslavja itd.

Še vprašanje o programu: kateri misliš, da so najbolj pereči problemi, s katerimi se bo morala soočiti bodoča goriška občinska uprava?

Problemov, ki čakajo na ustrezno rešitev, je veliko. Od ekoloških vprašanj (npr. sovojenjski upepeljevalnik, katerega si bo Ssk prizadevala, da se bo zaprl, in to tudi s podporo njenega predstavnika v deželni svet; vprašanje onesnaževanja Soče; pereč je tudi problem mestnega prometa in parkirišč), do vprašanj na šolskem področju (omenil sem že izgradnjo novega slovenskega šolskega središča, ki ga bo treba sedaj opremiti in usposobiti za njegovo normalno uporabo. Probleme na tem področju nameravamo v Ssk reševati v soglasju s Sindikatом slovenske šole, kot se se je dogajalo doslej), pa še nekaterih potreb v mojem, ožjem okolju, ki zadevajo ureditev župnišča v Pevmi, cestno povezavo s Štmavrom, napeljavo metanskega omrežja tudi v naš okraj itd.

Ob koncu tega pogovora pa še morda kratak poziv slovenskim volivcem?

Spoštovane volivke in volivci. Ni več časa za oklevanje. Od teh volitev si Slovenska skupnost in njeni kandidati pričakujemo od vas potrditev, da smo na pravilni poti. Združimo moči, izkazimo se končno zares enotni in složni in strnjeno glasujemo za Slovensko skupnost.

Jugoslovanski omejitveni ukrepi

Na mejnih prehodih med Jugoslavijo in vzhodnimi državami prihaja do neverjetnih zastojev, ki trajajo ure in ure. Dne 21. t.m. je namreč stopil v veljavo sklep jugoslovanske zvezne vlade, da morajo prebivalci vzhodnoevropskih držav pri vstopu v Jugoslavijo obvezno menjati 200 dolarjev. Z obvezno menjavo dobijo 2.400

dinarjev, ki pa jih tujci ob povratku ne smejo zamenjati za tujo valuto, če jih niso porabili, a tudi domov jih lahko odnesejo le polovico. S temi ukrepi naj bi zajezili pojav črne borze, na kateri tuji državljani po prodaji svojega blaga na jugoslovanskih tleh kupujejo devize.

dalje na 8. strani ■

Priznanje senatorju Spetiču in voditelju SVP

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je čestital senatorju Stojanu Spetiču za uspešno zakonodajno pobudo v senatu za povrnitev izvornih slovenskih primkov in imen. S tem v zvezi Ssk jemlje na znanje nekatere obvezujoče izjave Kršćanske demokracije in vlade o zaščitnem zakonu za Slovence in pričakuje, da se bo res pokazala pripravljenost za izboljšanje vladnega osnutka in za dejanski začetek postopka v pristojni senatni komisiji.

Slovenska skupnost je tudi izrekla priznanje načelniku svetovalske skupine Južnotirolske ljudske stranke v deželnem svetu Tridentinske-Južne Tirolske in strankinemu podpredsedniku Hubertu Frasnelli, ki je bil pobudnik solidarnostnega dokumenta omenjenega deželnega sveta. Ta je v četrtek, 19. aprila, ob nasprotnem glasu treh misovcev s široko večino odobril uradni poziv deželnega sveta rimskemu parlamentu, naj čimprej odobri zaščitni zakon za Slovence v Italiji, ki naj bo v skladu z ustavo in mednarodnimi obveznostmi Italije. Dokument še posebej pou-

HRANILNICA LEPO NAPREDUJE

V Nabrežini je bil redni letni občni zbor Kmečke in obrtniške hranilnice in posojilnice. Poročilo upravnega sveta je prebral predsednik Gvido Zidarič, ki je med drugim poudaril, kako je tudi v zadnjem poslovnem letu združni denarni zavod napredoval, kar je jasno razvidno tako iz nakazanih posojil kot iz vlog. Predsednik je tudi dejal, da gradnja novega sedeža dobro napreduje in da bodo novi prostori predvidoma odprti v drugi polovici letošnjega leta. Poročilo nadzornega odbora je prebral nadzornik Vinko Ščurek, ki je med drugim predlagal, naj se ves dobiček poslovnega leta v višini nad 700 milijonov lir dodeli v rezervni sklad, tako da bo posojilnica razpolagala z nekaj nad tremi milijardami lir in bo lahko odprla svoje okenice v Sosljanu.

Na občnem zboru je bil izvoljen novi upravni svet, ki ga sestavljajo: dosedanji predsednik Gvido Zidarič, Miloš Kralj, Humbert Doljak, Karlo Rolič, Zvonko Legiša, Dušan Gruden in Sergio Kante. Za predsednico nadzornega odbora je bila potrjena dr. Marija Marc, ostala člana sta dr. Robert Gantar in Vinko Ščurek.

darja nujnost, da zaščitni zakon zagotovi možnost vsem pripadnikom manjšine, na vsem ozemlju, kjer prebivajo, da se obračajo v materinščini na vse javne urade. Kritično pa omenja vsebino sedanjega vladnega zakonskega osnutka.

Sam Frasnelli se je v svojem nastopu zavzel za večjo vzajemnost med manjšinami, omenil pa je tudi težki položaj koroških Slovencev in izrazil upanje, da bo koroški deželni glavar Haider izbral odprto in evropsko pot reševanja slovenskega vprašanja.

Osnutek dokumenta je podpisalo enajst deželnih svetovalcev Južnotirolske ljudske stranke, ki so imeli pred tem stike o tej problematiki tako s Slovensko skupnostjo kot s Sindikatom slovenske šole.

—o—

»REKA - TIMAV« TUDI V SLOVENSKI IZDAJI

V nabito polni dvorani pevskega zbora »Fantje izpod Grmade« in deklinškega zbora »Devin« je Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček predstavil v torek, 24. t.m., slovensko izdajo knjige z naslovom »Reka-Timav, podobe, zgodovina in ekologija kraške reke«. Po pozdravnih in uvodnih besedah predsednika Krožka dr. Rafka Dolharja je pevski zbor »Fantje izpod Grmade« pod vodstvom Iva Kralja zapel tri pesmi in s tem tudi ustvaril vzdušje za zares prijetni kulturni večer.

O vsebini knjige in o njenem pomenu je spregovoril svetovno znani speleolog dr. France Habě iz Postojne, ki je tudi eden izmed avtorjev knjige. »Nad 350 strani obsegajoče delo prikaže ne le pokrajino, je dejal, temveč tudi njeno zgodovino, mline in žage, arhitekturno lepoto deželice in floro ter favno obenem z ekološkimi problemi. Pravo odliko knjige pa predstavlja jo mojstrske barvne fotografije«.

Spregovorili so še založnik Fachin iz Trsta, strokovnjak, speleolog Drago Rebec iz Sežane in Ludvika Foschi, ki je direktor Špocjanskih jam. Slednja sta tudi opozorila na vrsto prireditvev, ki bodo letos v Škocjanskih jamah.

Zadnji je govoril devinsko-nabrežinski župan Bojan Brezigar, ki je zlasti opozoril na prizadevanja občinske uprave, da se ustrežno uredi območje ob izlivu kraške reke Timave pri Štivanu.

Slovenščina na sodišču v Trstu

Na tržaškem sodišču so 21. t.m. uveljavili 109. člen novega kazenskega postopnika, ki pripadnikom priznanih manjšin priznava pravico, da se zaslišujejo ali izprašujejo v domačem jeziku in da se v tem jeziku tudi vodi zapisnik. Šlo je za proces proti Lucijanu Malalanu, ki ga je misovski občinski svetovalac Menia obtožil, da ga je udaril po rami z drogom za nošenje transparenta med manifestacijo skupine Slovencev ob 35-letnici povratka Italije v Trst lanskega 26. oktobra na trgu Unità v Trstu.

Tako Malalan kot njegov zagovornik odvetnik Bogdan Berdon sta zahtevala prevajanje v slovenščino. Sodnik Reinotti je

zahtevo sprejel, vendar se je vsa stvar zapletla, ker ministrstvo še ni poskrbelo za namestitev poklicnih prevajalcev. Tako so po dveh urah nadaljevali z razpravo, pri kateri sta tolmačili in pisali zapisnik dve uradnici sodišča. Medtem so mladi misovci delili pred sodiščem letake proti dvojezičnosti. Samo obravnavo so nato odložili na 4. maj, ker so bila pričevanja o obravnavanem dogodku dokaj različna in so potrebna nova zaslišanja.

Že prihodnji petek pa se bodo vloge obrnile, saj se bodo pred pretorjem znašli nekateri misovci, ki so obtoženi, da so istega 26. oktobra motili slovensko manifestacijo in udarili nekega udeleženca.

OBČINA DEVIN NABREŽINA

Kandidatna lista Ssk

BREZIGAR Bojan, Nabrežina
BRECELJ Martin, Devin
ANTONIĆ Herman, Stivan
ANTONIĆ Josip, Mavhinje
CHEMELLI Mara, Slivno
KRALJ Ivo, Slivno
LAPORNIK Maja por. PELIKAN, Vižovlje
LEGHISSA Igo, Vižovlje
LEGIŠA Pepi, Cerovlje
LUPINC Zoran, Šempolaj
PAHOR Fabio, Devin
PAHOR Stojan, Stivan
PERTOT Aleksandra, Nabrežina
SEMEC Radovan, Prečnik
ŠVARA Slavko, Trnovca
TERČON Josip, Mavhinje
TERČON Mitja, Sosljan
TERČON Štefan, Cerovlje
TUTA Vera por. BAN, Sosljan
ZIDARIĆ Ivo, Praprot

OBČINA ZGONIK - Kandidatna lista Ssk

GRUDEN Joško, Salež
KOCMAN Ivan, Zgonik
MILIĆ Dušan, Repnič
MILIĆ Pepi, Zagradec
MILIĆ Mario, Repnič
MILIĆ Bruno, Briščiki
RADETIĆ REBULA Zmaga, Samatorca
RUPEL Albin, Božje Polje
SKERLJ Just, Salež
SKUPEK Zdravko, Koludrovca
ŠTOLFA Srečko, Salež
ŽIVEC Boris, Koludrovca

OBČINA DOLINA - Kandidatna lista Ssk

MAHNIĆ Sergij, Boršt
TUL Alojz, Mačkolje
STEFANČIĆ Aldo, Boljunec
NOVAK Danjel, Mačkolje
GOMBAČ Boris, Ricmanje
GIORGI Zorko, Dolina
GORJAN Zorko, Mačkolje
HERVAT Bruno, Hrvati
KRASNA Mirko, Ricmanje
PAROVEL-ČURMAN Anamarija, Zabrežec
PETAROS Tomaž, Boršt
SEDMAK Zmaga, Boršt
SLAVEC Branko, Mačkolje
SMOTLAK Andrej, Mačkolje
ŠTRAJN Rado, Dolina
ŠTRAJN Mirko, Dolina
VODOPIVEC Srečko, Dolina
VODOPIVEC Just, Boljunec
ZAHAR Stevo, Boršt
ZOBEC Miodrag, Boljunec

OBČINA REPENTABOR - Kandidatna lista Ssk

GUŠTIN Emil, Col
CALZI Pavel, Repen
ČOK Boris, Repen
GOMIZELJ Edi, Repen
GREGORETTI Marko, Fernetiči
GUŠTIN Edi, Col
KAVALIC Romano, Col
MILIĆ Lovrenc, Repen
MULIĆ Franc, Repen
PISANI Franko, Repen
BERTOLINO Rino, Col
MILKOVIĆ Renato, Repen

V teku je šolska racionalizacija

V prihodnjem petletju naj bi prišlo do sprememb na šolskem področju v smislu racionalizacije, ki naj bi prispevala k zmanjšanju državnih stroškov za šolstvo z upravnim in vodstvenim združevanjem raznih šol (isti ravnatelj za dve ali več šol, isto tajništvo ipd.).

Tudi slovenske šole bodo občutile val racionalizacije, saj šolski skrbnik predlaga ministrstvu za petletje 1990/91 - 1994/95 združitev učiteljsča S. Gregorčič s klasičnim licejem P. Trubar, združitev slovenske sekcije ITI z zavodom Ž. Zois, predhodno bi se zavoda osamosvojila, tema pa naj bi bil lahko pridružen trgovski zavod I. Cankar.

Odbor Sindikata slov. šole — tajništvo Gorica je na svoji zadnji seji, ki je bila 6. aprila, razpravljala o omenjenih vprašanih in razmišljala, kako predvideni ukrepi siromašijo našo skupnost. Sicer razume težnjo po racionalizaciji šolskega sistema, ti. predvideno združevanje tudi slovenskih zavodov, vendar do neke meje, saj so drugače specifične itd. tega prostora le besede.

Nato se je razpravljalo o številu razredov na slovenskih nižjih in višjih šolah, ki se v prihodnjem šolskem letu ne bo spremenilo, razen na nižji srednji šoli I. Trinko, kjer odpade en razred.

Predsednik L. Devetak je poročal o kon-

struktivnem srečanju, ki so ga imeli predstavniki goriškega sindikata konec prejšnjega meseca z jugoslovanskim generalnim konzulom v Trstu, in o sestanku, ki ga je imelo goriško s tržaškim tajništvom SŠS glede sestave kandidatnih list za volitve v deželno komisijo.

SŠS prireja 17. maja sindikalno zborovanje za učno in neučno osebje nižje in višjih šol. Maturantski izlet po Jugoslaviji bo od 23. do 28. aprila, in sicer s trajektom od Reke do Dubrovnika.

Pa še zbadljiva novica. Na seji je krožil seznam nekdanjih dijakinj, ki so končale slovenske šole, katerih otroci danes obiskujejo italijanske šole. Je že res, da so poročene z Italijani, vendar se odborniki sprašujejo, kako lahko mož sprejema ženo, ne sprejema pa njene kulture in identitete. S tem da se otrok vpiše v slovensko šolo ima odprt vpogled v dve kulturi in tudi njegov razvoj in rast sta gotovo celovitejša in popolnejša.

SI

—0—

DUHOVNIKI — BIVŠI ZAPORNIKI

V Marijinem svetišču na Brezjah je bilo 25. t.m. srečanje slovenskih duhovnikov, bivših zapornikov. Imeli so skupno mašo za vse pokojne sobrate, ki so bili njihovi sotrpini po zaporih.

ŠE BO RAZČISTILA USODA ANDREJA URŠIČA?

Predsednik Sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin prof. dr. Ljubo Bavcon je odgovoril Slovenski skupnosti v zvezi z željo, da bi se razčistila usoda dr. Andreja Uršiča. Stranka se je po objavi izjav o narodni spravi in pomiritvi ter po zakonski utemeljitvi vloge omenjenega Sveta obrnila na njegovega predsednika dr. Bavcona, da bi se po toliko letih ugotovilo, zakaj in kako je prišlo do ugrabitve in smrti soustanovitelja Slovenske demokratske zveze v Gorici in glavnega urednika takratnega tednika Demokracija, ki je bil 31. avgusta 1947 ugrabljen pri Kobaridu.

Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin je o pismu Ssk obvestil pristojne organe Republike Slovenije in jim predlagal, naj opravijo poizvedbe v obstoječih arhivih ali z zaslišanjem ljudi, ki bi o tem utegnili kaj vedeti. Svet se je za to pot odločil zato, ker nima ne pristojnosti ne praktičnih možnosti, da bi sam raziskal zadevo, glede katere nima nikakršnih dokumentov.

KOMORNI KONCERT V GORICI

V sredo, 18. aprila, je bil v dvorani Katoliškega doma v Gorici lep koncertni večer, ki ga je priredilo SKPD Mirko Filej. Na njem sta nastopila Dušan Kobal (tenor) in Valentina Pavo (klavir). Kobal je diplomiral iz solopetja na Akademiji za glasbo v Ljubljani in se posveča koncertni ter pedagoški dejavnosti. Letos poučuje solopetje tudi v Slovenskem centru za glasbeno vzgojo E. Komel v Gorici. Valentina Pavo danes aktivno deluje pri svetnem in glasbenem življenju

KANDIDATI SLOVENSKE SKUPNOSTI ZA OBČINSKI SVET - GORICA

BREŠČAK Marjan, Gorica
FIGELJ Aleš, Oslavje
ŠPACAPAN Bernard, Gorica
ANTONI Sabina, Podgora
BANDELJ Walter, Podgora
BENSA Aleksij, Oslavje
BENSA David, Gorica
BENSA Silvan, Oslavje
BRAJNIK Marko, Štandrež
BRAJNIK Dušan, Štandrež
BRESAN Vladimir, Gorica
BUKOVEC Štefan, Gorica
COTIČ Robert, Gorica
DEVETAK Igor, Gorica
DORNIK Harjet, Gorica
GRINOVERO David, Pevma
JARC Milan, Podgora
KERPAN Lucijan, Štandrež
KORSIČ Marilka, Gorica
KOSIČ Aleksandra, Gorica
KOSIČ Aleks, Pevma
KOSIČ Joško, Pevma
LEBAN Mauro, Gorica
MUČIČ Mario, Štandrež
PAVIO Valentina, Štandrež
PERŠOLJA Lovrenc, Štmaver
PODVERŠIČ Franc, Gorica
PRIMOŽIČ Silvester, Oslavje
RADINJA Silvan, Štmaver
RAKUŠČEK Marija Magdalena, Gorica
RUSTJA Barbara, Gorica
SIRK Albin, Gorica
ŠPACAPAN Simon, Gorica
TABAJ Marko, Štandrež
TERČIČ Marko, Gorica
TERPIN Ivan, Gorica
VALENTINČIČ Majda, Štandrež
ZGAVEC Franka, Gorica
ZNIDARČIČ Silvana, Štandrež

KANDIDATI SLOVENSKE SKUPNOSTI V RAJONSKIH SVETIH V GORICI

LOČNIK:

Vladimir BRESAN
Marina JERMAN
Nevenka PINTAR
Majda ZAVADLAV por. PAULIN

PODGORA:

Sabina ANTONI
Valter BANDELJ
Marina JERMAN
Milan JARC

PEVMA-OSLAVJE-ŠTMAVER:

Silvan BENSA
Franc BIZAJ
Aleš FIGELJ
David GRINOVERO
Aleksander KOSIČ
Joško KOSIČ
Lovrenc PERŠOLJA
Silvester PRIMOŽIČ
Silvan RADINJA
Ivan VALENTINČIČ

STRAZICE:

Valter BANDELJ
Lidija GRUDEN por. MIKLUS
Franc PODVERŠIČ
Marija Magdalena RAKUŠČEK
por. BEVILACQUA

SVETOGORSKA - PLACUTA:

Mauro LEBAN
Bernard ŠPACAPAN
Simon ŠPACAPAN
Marko TERČIČ
Franka ZGAVEC

SV. ROK - SV. ANA:

Robert COTIČ
Nikolaj KLANJŠČEK
Aleksandra KOSIČ
Marko TERČIČ
Aleksij BENSA

ŠTANDREŽ:

Vladimir BASTIANI
Marko BRAJNIK
Dušan BRAJNIK
Marjan BREŠČAK
Lucijan KRPAN
Jordan MUCIC
Marij MUCIC
Valentina PAVIO
Božidar TABAJ
Silvana ZNIDARČIČ
Majda ZAVADLAV por. PAULIN

GORICA CENTER:

David BENSA
Igor DEVETAK
David GRINOVERO
Ivan TERPIN
Mauro LEBAN

**Beri - širi - podpiraj
"NOVI LIST"**

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Izšla je nova številka revije »Zaliv«

Tik pred Veliko nočjo je izšla nova številka revije Zaliv, ki nosi še lansko letnico izida. Na 284 straneh je urednik Boris Pahor zbral bogato in zanimivo vsebino. Na uvodnem mestu objavlja Pahor govor na letošnji Prešernovi proslavi v Kulturnem domu v Trstu. Govor je, kot znano, vzbudil veliko zanimanje in tudi nekaj polemik, je pa po svoji jasnosti in dosledni zavzetosti za slovenstvo tak, da lahko pomeni izhodiščno točko za premislek o naši narodni usodi. Tudi razgovor z najvidnejšim slovenskim psihologom Antonom Trstenjakom je značilno uglašen na vprašanje o slovenskih značajskih komponentah. Tako Trstenjak opozarja na nekatere značajске poteze, ki naj bi bile značilne za Slovence in zaradi katerih nismo »bili vajeni suvereno državniško misliti«. »Slovenci«, trdi Trstenjak, »smo bili v politiki bolj strankarski kot državniški in strankarske razprtije so za maloštevilni narod lahko usodne«. Prav tako je zanimiva analiza, ki jo Trstenjak naredi glede vloge, ki jo v slovenski narodni skupnosti imajo pesniki in pisatelji, ki »že 400 let stojijo na braniku slovenske samobitnosti«. Prav tako opozarja na pomen, ki ga ima za vsak narod prava zgodovinska zavest, ker ne pozablja na nekatere dogodke in okoliščine. Glede vprašanja narodnega preživetja Trstenjak opozarja, da »bomo Slovenci preživeli samo, če bomo enotni brez notranje skreganosti, sprtosti, ...) in če bomo zvesti svojemu jeziku; to pa bomo samo, kolikor bomo vsaj na svoji zemlji homogeni«. V tem smislu očita Trstenjak slovenskim politikom, da so v zadnjih povojnih desetletjih močno zanemarili ta vidik in tako spremenili slovensko deželo, da je smisel za narodno samobitnost precej okrnjen.

Zanimivi, polni zgodovinskih podatkov in drobnih, a zato ne manj pomembnih dogodkov in anekdot so »Zborovodjevi spomini« skladatelja Ubalda Vrabca, kateremu je tudi posvečena ta številka Zaliva ob njegovi 85-letnici. Zanimivo je na teh straneh ugotavljati, kako je tudi izrazito kulturna dejavnost, kot sta lahko petje in delovanje nekega pevskega zbora, bila na Tržaškem vzrok in mogoče tudi deloma posledica

političnih silnic ter kako so se ti zunanji faktorji odražali v delovanju zbora, ki ga je vodil Ubald Vrabec.

Odgovorni urednik revije Milan Lipovec je prispeval razmišljanje z naslovom »Slovenec in njegova levica«. Lipovec sicer obuja osebne spomine na predvojna, medvojna in povojna leta, istočasno pa razmišlja o tem, kako so primorski Slovenci reagirali na razne, tudi tragične medvojne dogodke. Z zgodovinskega vidika so zanimivi »Paberki izpred četrta stoletja«, ki jih je napisal Marko Dvorak o križarskem gibanju na Slovenskem. Sledi prispevek Vlada Kresnika z naslovom »Antropološka podoba komunistov«.

V tej številki Zaliva objavlja Boris Pahor nekaj pisem, ki jih je italijanski častnik Carlo Curcio pisal Srečku Kosovelu. Marija Kostnapfel pa objavlja nekaj odlomkov iz diplomske naloge o Francetu Balantiču.

Zaliv je vedno objavljal tudi nekaj literarnih strani. Tako sledi daljša pesnitev z naslovom »Iz golotoških spisov« 1951-53, ki jih je napisal Vlado Kresnik. Peter Merku objavlja drugi del spominov na starše. Tudi ti spomini so dragoceno pričevanje za boljše razumevanje tržaške preteklosti in položaja našega človeka v tem mestu. Nadaljuje se tudi zapis Giannija Barrala o svojem bivanju na Tolminskem v prvih dneh po osvoboditvi. Jošt Zabkar v šestih glosah in še eni dodani obravnava Žebotovo delo »Nemiljiva Slovenija« ter razne probleme, ki jih ta knjiga načinja. Sledi pesem Barbare Suša z naslovom »Za staro kolo in majhnega psa«. Velik del Zaliva, kar 80 strani, je posvečenih dnevniškim zapiskom Borisa Pahorja, ki jih je zbral pod skupnim naslovom »Napoved nove plovbe«. V njih je Pahor strnil vtise, življenjske utrinke, zgodovinske dogodke, politične premike in občutke, ki gredo od 10. januarja do 30. decembra minulega leta. Sledijo fleši o novih knjigah, v katerih Zaliv zbere vrsto strnjjenih in koristnih informacij o najrazličnejših knjigah, publikacijah in zbornikih, ki posredno ali neposredno zanimajo slovenskega bralca. Podobno zanimiva in včasih mestoma lahko polemična je rubrika Svo-

dalje na 8. strani ■

Nova številka dijaškega glasila »Pot«

Te dni smo prejeli v oceno eno izmed publikacij, ki v našem zamejstvu izhajajo v ciklostilni tehniki. Tokrat gre za najnovejšo, dvanajsto številko revije »Pot«, ki je glasilo slovenskih višješolcev na Tržaškem. Namenoma in zavestno smo uporabili izraz »revija«, in sicer zato, ker želimo s tem podčrtati in pohvaliti njeno kvaliteto.

Naj nam marljivi avtorji, oblikovalci in vsi udeleženci pri izdajanju »Pota« ne zamerijo, če ne bomo navajali njihovih imen in naslovov njihovih sestavkov. Ne samo, ker bi bilo naštevavanje (hvala Bogu!) predolgo, marveč zato, da poudarimo prav to, kar smo rekli malo prej: kvaliteto. Najprej smo bili presenečeni nad skrbnim jezikom, ki ni tak le v pravopisnem in sintaktičnem oziru, marveč je zelo negovan tudi slogovno. Četudi se za tem skriva marljivo lektorstvo, je zelo očitno, da so morali biti že rokopisi na spodobni višini. O tem nas namreč prepriča njihova vsebina: čutiti je veliko resnost

pri obravnavanih temah, čutiti je živ utrip mladosti, ki odgovorno razmišlja o sebi in svetu, v katerem živi in ki bi ga rada videla boljšega. Mladi pisci nas v svojih prispevkih seznanjajo s svojimi sanjami in hrepenenji, ki so lastna vsaki mladosti; dodatno pa so te izpovedi aktualne in razgledane, saj je v njih utrip narodnostnih problemov in socialnih vprašanj. Skozi vso številko revije »Pot« pa se vije tudi širša evropska zavest in prepričanje o tem, kako je treba spoznavati tudi tuja okolja; brez predsodkov in ne le s turistično radovednostjo, marveč s hotenjem po graditvi mostov človeškega prijateljstva.

Veselo smo presenečeni, da imamo med našim tržaškim dijaštvom tako številčno ekipo mladih ljudi, ki znajo v izbrani slovenščini posredovati tudi izbrane misli. To presenečenje sicer ni novo in od danes, je pa še potrjeno in še povečano ob branju dijaškega lista »Pot«, ki ga priporočamo v branje

27. literarna nagrada »Vstajenje« 1989

Komisija literarne nagrade »Vstajenje«, ki jo sestavljajo prof. Zorko Harej, prof. Martin Jernikar, urednik Mladike Marij Maver, pesnik Ljubka Šorli in prof. Zora Tavčar, se je sestala dne 10. aprila 1990 v Trstu na sedežu Slovenske prosvete in pregledala 14 knjig, ki so jih v preteklem letu izdali zamejski in zdomski pesniki in pisatelji. Po temeljiti presoji se je soglasno odločila, da podeli literarno nagrado »Vstajenje« za leto 1989 Zorku Simčiču iz Argentine za knjigo »Trije muzikantje ali povratek Lepe Vide«. Ta je izšla pri Založbi Duhovno življenje v Buenos Airesu 1989 — istočasno pa tudi za njegovo prejšnje literarno ustvarjanje.

Simčič je v povesti zaključil Prešernovo Lepo Vido, ki je odšla na španski dvor, živela tam sedem let in s kraljico trepetala za bolnega kralja ljeviča, ki mu vsa zdravila in čarovnije niso mogli pomagati. Na njen nasvet je poklicala kraljico tri slovenske muzikante, ki so se pripeljali z balonom preko pol Evrope in zaigrali tako čudovito, da je kraljevič v trenutku ozdravel. Muzikanti se je vrnila tudi Vida v Devin, se poročila z enim izmed muzikantov in sta imela veliko družino. Tu sta ju obiskovala španski kralj in kraljica s sinom.

Povest je napisana z veliko umetniško silo in s srčno prizadetostjo, saj je pisatelj eden izmed Vidinih sovrstnikov, ki ga v tujini poleg doma tožja muči še skrb za otroke, ki so se rodili v tujini, češ: »Otroci čutijo tujino vedno bližje bližina pa kliče ljubezen, druga drugi dajejo rast.« In da bi otroke priklenil na jezik in ideje le staršev, je napisal to povest, ki pa je enaka primerna za odrasle. V njej se prepletajo pravi ljubi in realistični motivi, podani v resnem in šaljivem ključu, v nazorni in žlahtni slovenščini, prepleteni s pregovori in verzi. Bralci spoznajo v obrisih pol Evrope, uživajo blestečo špansko kulturo in južnjaški kolorit, množico dvorjanov, živo Lepo Vido in vesele muzikante. Učinkovita je tudi konec, ko zaigrajo muzikantje s španskimi godbeniki znano Slovenija, od kod lepote tvoje?, torej slavospev Sloveniji, kar je pravzaprav vsa Simčičeva povest.

Zorko Simčič pa dobi nagrado tudi za prejšnje leposlovno delo. Že za prvi roman *Prebujanje*, ki je izšel 1943 v Ljubljani, je dobil Prešernovo nagrado mesta Ljubljane. V Trstu je vse svete 1946 napisal za slovenski radio, kjer je bil dve leti v službi, radijsko dramo *Zalostna pesem*, v kateri je prvi načel vprašanje narodne sprave, ki danes tako odmeva po Sloveniji.

V Argentini se je razvil v najbolj svetovljanski zdomskega pisatelja, ki ga zanima predvsem psihološka analiza ljudi in dogodkov. Všeč je dosegel v romanu *Človek na obeh straneh stene*, SKA 1957. Junak je begunec brez potrebe, begunec pred samim seboj, ki ima »tujini dve domovine pa nobene«. Lahko bi bil slovenski Siehernik, mlajši brat Lepe Vide, Desetega brata in Martina Kačurja, malo manj romantičen in bolj filozofski, zasidran na ravni vsečloveške tragike in veličine, slabosti in lepote.

Izmed dramskih del je treba omeniti *Krst pri Savici* in *Zgodaj dopolnjena mladost*, o katerih je zapisal prof. Jože Pogačnik, da sta »slavospevi ljubezni in želja po spravi med Slovenci«. Za mladino je napisal še igri: *Čarovnik začarane doline* in *Družina Zebedej* (1980).

Podelitev nagrade je bila 23. aprila 1990 na večeru Društva slovenskih izobražencev.

dalje na 7. strani ■

PRODORNA ZMAGA HRVAŠKE DEMOKRATIČNE SKUPNOSTI

■ nadaljevanje s 1. strani

gu volitev ne zberejo absolutne večine glasov, pride do ožjih volitev v drugem krogu med kandidatoma, ki sta v prvem imela največ glasov. Te ožje volitve bodo 6. maja. Ne glede na to pa so že dosedanje volilni podatki pokazali, da lahko HDZ računata na 65 ali celo na 70 odstotkov poslanskih mest v novem parlamentu.

Zanimivo je, da je na Hrvaškem druga volilna formacija Zveza komunistov — Stranka demokratičnih sprememb, ki sicer zelo zaostaja za Hrvaško demokratično skupnostjo in bo v novem parlamentu imela po predvidevanjih kakih 20% poslanskih mest. Tretja formacija je Koalicija narodnega sporazuma, ki jo vodijo predstavniki nekdanje »hrvaške pomladi«, kateri je naredil konec Tito leta 1971.

Na Hrvaškem prihaja torej do polarizacije glasov, to je do porazdelitve glasov med dvema velikima blokoma: prvi, večinski blok predstavlja Hrvaška demokratična skupnost, drugi blok pa zastopniki dosedanje oblasti, se pravi Zveza komunistov — Stranka demokratičnih sprememb. Dr. Tudi je na prvi tiskovni konferenci po zmagi dejal, da se bo zavzemal predvsem za ureditev položaja Hrvaške v Jugoslaviji in da prihaja v tej zvezi v poštev le konfederalna oblika države. Spoštoval bo tudi pravice manjšin, med njimi pravice italijanske manjšine.

—o—

IZSEL JE »ZALIV«

■ nadaljevanje s 6. strani

bodna tribuna, v kateri so zbrani komentariji o številnih, predvsem domačih dogodkih in mnenja o raznih zapisih. Prav na koncu objavlja revija še nekaj odlomkov iz drugih publikacij, na predzadnji strani pa je kratek zapis o izjavi o narodni in državljanski pomiritvi, ki jo je sprejelo predsedstvo slovenske republike.

Tudi ta številka Zaliva, ki je žal izšla z zamudo, je torej po svoji vsebini zanimiva in aktualna, saj bralca opozarja na številne dogodke, ki smo jim bili in smo jim še priča v sedanjem času.

Zanimivo glasilo »Naša beseda«

Na Opčinah so na oljčno nedeljo delili župljanom in drugim vaščanom osmo številko župnijskega glasila »Naša beseda«, ki ga pripravlja Mešani pevski zbor Sveti Jernej, uredila pa sta ga Berta Vremec in Ivan Artač. List na 31 straneh objavlja vrsto podatkov o verskem, kulturnem, glasbenem, družbenem življenju v openski župniji, ki zaobjema še Bane in Ferluge. Prav zaradi tega ima to glasilo tudi veliko dokumentarno vrednost, saj redno posreduje vrsto statističnih podatkov. Kot pozitiven znak naj n.pr. omenimo, da je bilo lani na Opčinah 26 krstov, kar deset več kot leta 1988. Več je bilo tudi porok, manj pa pogrebov.

»Naša beseda« se lahko ponaša z odličnimi sodelavci. Tako objavlja »Velikonočno misel« pisatelj Alojz Rebula. Sledi meditacija Martine Repinc, Egidij Košuta objavlja poročilo o stanju na openskih šolah, Jelka Cvelbar pa poroča o delu in ciljih »Sklada in vzgojnega središča Mitja Čuk«. Ivan Artač je za to številko glasila pripravil zapis o prvih podatkih o openski fari. Vinko Beličič pa v članku »Openska župnija pod Andrejem Zinkom« predstavlja tega pomembnega in zaslužnega slovenskega duhovnika, ki je deloval na Opčinah od leta 1912 do leta 1950. Glasilo se tudi spominja lani umrlega profesorja Josipa Tavčarja. Za etnografe bo zanimiv članek Pavla Vidava »Banovska hišna imena«, Ada Markon pa kratko, a jedrnatoporoča o Dogajanju pri Ferlugih v zadnjem letu.

Govor Saše Martelanca na letošnji Prešernovi proslavi v Finžgarjevem domu na Opčinah predstavlja nekakšno jedro te osme številke »Naše besede«. Sledi mogoče nekoliko polemičen zapis Berte Vremec, ki se sprašuje, ali »so Opčine za tržaško občino deveta briga?«. Vinko Škerlavaj je napisal poročilo o delovanju mešanega pevskega zbora Sv. Jernej. O bogatem in razvejanem delovanju pevskega zbora »Vesela pomlad«, ki so med drugim lani proslavili svojo dvajsetletnico, piše Majda Danev. List objavlja tudi članek o skavtiz-

mu, ki ga je napisal Vztrajni Bober - Mitja Ozbič, Lučka Susič poroča o delovanju igralske skupine »Tamara Petaros«, Janez Beličič pa o ansamblu »Taims«, ki je pred kratkim proslavljal dvajset let igranja in nastopanja ter uspehov na raznih festiva-

dalje na 8. strani ■

—o—

MIROSLAV KOŠUTA V SEŽANI

V petek, 20. aprila, so v sežanski knjižnici predstavili novo pesniško zbirko Miroslava Košute z naslovom »Odseljeni čas«. Po pozdravnih besedah ravnateljice knjižnice Lučke Čehovin je zbirko, ki jo je okusno opremila Meta Hočevnar, predstavil glavni urednik Cankarjeve založbe Tone Pavček. Ta je osvetlil vsebino pesniških ciklusov Zalivski tok, Val vetra, Zaznamovanje in Ribje luske. Poudaril je, da gre za izpovedno poezijo, v kateri se odraža Košutovo gledanje na Kras in morje, iz pesmi pa odmeva tudi izpoved bolečine. V knjigi so na koncu objavljeni tudi življenjski podatki Miroslava Košute in bibliografija njegovih del.

Sam avtor je v drugem delu večera spregovoril o zbirki, o svojem ustvarjalnem delu in o krajih, dogodkih in ljudeh, ki so zaznamovali njegovo bivanje. Sam je tudi prebral nekaj pesmi.

BO MEJNI PREHOD GORJANSKO POSTAL MEDNARODNI PREHOD?

Mednarodna komisija za izvajanje Višemskega sporazuma bo v kratkem razpravljala o preategorizaciji mejnega prehoda pri Gorjanskem, ki je doslej bil določen le za maloobmejni promet. To predlagajo, ker na več kot 40 kilometrih od Fernetičev do Vrtojbe ni nobenega mednarodnega prehoda in bi mejni prehod pri Gorjanskem bil prav zaradi svoje lege in cestnih povezav primeren tudi za mednarodni promet. Tako bi zlasti ob poletnih konicah lahko razbremenili potniški promet na mejnem prehodu pri Fernetičih. O tem vprašanju se bodo morali v naslednjih dneh izreči delegati sežanske občine.

CORRADO BELCI

Dva nasprotujoča si strahova

Prevedel D. L.

6.

Kultura »obrambe« je temeljila (ne vem, če je raba preteklega časa na mestu) na vzbujanju strahu, to je strahu pred skrito nevarnostjo, ki jo povzroča večni sovražnik: strah se je poleg tega gojil v humusu dozdevne »prebrisanosti«, od tod poziv, naj se naučimo gledati na večno nevarnost, saj je le neumneži niso znali videti, medtem ko so se izdajalci obnašali tako, kot da je ne vidijo. Vsak poskus, da se naredi korak naprej, je imel za posledico, da je grozila nevarnost, da se naredita dva koraka nazaj. Kot poslanec sem se na zakonodajni ravni zanimal tudi za položaj šol s slovenskim učnim jezikom in za finančno podporo slovenskemu gledališču.

Šlo je za primerno in ustrezno podporo, nič drugačno od državnih posegov v korist italijanskih stalnih gledališč. Ko se je nekega dne eden mojih sinov vrnil iz šole, mi je povedal, da so ga nekateri sošolci ostro napadli ter ga vprašali, če je morda oče znorel, ko je predlagal, naj se nakaže denar »slovanskemu« gledališču.

Bil je to prvi znak za pravo »točo«, ki se je usula ob osimski pogodbi, ko so se žaljivkam študentov na račun mojih otrok pridružile še žaljivke šolnikov, ki očitno niso bili kdovekako primerni za vzgojitelje.

Šole, gledališče in splošni zakon o pravicah slovenske manjšine so bili nekaj časa predmet ostrih, a ne več tako razdvaja-

jočih razprav. Tu pa tam se je celo zdelo, da se uveljavlja nova zgodovina, da se začena obdobje sožitja namesto obdobja spopadov. Bila pa je v resnici utvara, saj smo si morali (in si še bomo) dolgo »brusiti pete«, preden smo dočakali obdobje dialoga. Pri vsakem koraku se je bilo treba zavdati, da se utegne za ogrom spet pojaviti strašilo »dvojezičnosti«. Na drugi strani fronte najvidnejši predstavniki slovenskega nacionalizma, ki se čutijo užaljene, če jih tako opredeliš, in je zanje vsaka norma pravi mit, pa zahtevajo naj se uvedejo mehanizmi enakopravnosti, ki so neprijemni za tako razvejano stvarnost, kakršna je v obmejnih pokrajinah. Spet prihaja na dan staro vprašanje narodnosti in jezika, vprašanje, ali manjšini pripadaš zavestno ali ne. Sam izraz »globalna zaščita«, ki smo ga svoj čas začeli uporabljati, da bi našli stično točko med italijanskimi strankami in Slovensko skupnostjo, je skrival dobro mero dvoumnosti: za ene je pomenil izpolnitev že obstoječih norm, za druge pa teritorialno razširitev brez vsakršnih raz-

Evropski trenutek

■ nadaljevanje iz strani 1

in pravzaprav brezpredmetna. V integraciji z Evropo vidimo seveda nov korak v kvaliteti medsebojnega spajanja in bogatenja držav, predvsem pa narodov in kultur. Pri vsem tem seveda ne gre za kak proces asimilacije z večjimi in močnejšimi partnerji v Evropo. Tako Slovenci v matični domovini kot Slovenci v zamejstvu verjetno težimo za skupno oblikovanje nove, demokratične, federalistično urejene Evrope, predvsem pa Evrope narodov in dežel, ki naj enakopravno zajema vse svoje zgodovinske dele.

In prav nedavno srečanje evropskih manjšin v belgijski prestolnici je to živo potrdilo. Pot v novo Evropo je nakazana. Za njo se borijo tako Irci in Škoti kot Baski in Katalonci, pa spet Korzičani ter Sardinci in Valdostanci ter zamejski Slovenci. Same uradne evropske listine glavnih organizmov, kot sta Evropski svet in parlament, to nujno narekujejo. Na nas vseh je, da bomo do tega tudi dejavno res prišli!

a. b.

JUGOSLOVANSKI OMEJITVENI UKREPI

■ nadaljevanje s 3. strani

Proti ukrepu med drugimi odločno protestira madžarska manjšina v Sloveniji. Novost je označila za pre nagljeno in neprimerno rešitev.

Dne 21.4. je bilo treba čakati na madžarsko-jugoslovanski meji tudi po 6 in več ur. A tudi na mejnih prehodih med Italijo in Avstrijo je bilo treba ta dan precej čakati.

ZANIMIVO ŽUPNIJSKO GLASILO »NAŠA BESEDA«

■ nadaljevanje s 7. strani

lih narodnozabavne glasbe. O delovanju ansambla Zvezde, s posebnim poudarkom na gostovanje v Kanadi piše Robert Vidali. Na zadnjih straneh lista je objavljen seznam 11 najstarejših župljanov. Vsi so presegli 85. leto življenja ter voščila ob Veliki noči. Na praznik Kristusovega vstajenja je pravzaprav uglašen že uvodnik v list ... v vrvežu s trenutki tišine ...«, ki ga je napisal Franc Pohajač.

lik in dvojezičnost. Kar zadeva zakonodajna predvidevanja, so nekatere stranke nihale med stališčem, da je treba manjšini priznati največje privilegije, in stališčem, da se manjšini ne sme priznati noben nadaljnji ukrep. Po nevihti, ki je nastala ob osimski pogodbi, je poslanka Liste za Trst, gospa Aurelia Gruber Benco vložila zakonski predlog, po katerem bi dežela Furlanija Julijska krajina postala štirijezična, tako da bi bili uradni jeziki italijanščina, slovenščina, nemščina in furlanščina. Poslanka Gruber Benco je kasneje zapustila Listo, toda dejstvo, da je vložila omenjeni zakonski predlog, je v tržaški kroniki šlo mimo skoraj molče, z razliko od hrupa, ki je nastal zaradi prisotnosti slovenskega odbornika na tržaškem županstvu. Če bi bil takšen predlog vložil krščanskodemokratski poslanec, bi se dvignila cela narodna fronta in obsodila — s skrbnim zbiranjem

Razmnoževanje oljk s podtaknjenci

Na obeh straneh meje je bilo letos spomladi veliko zanimanje za sadike oljk. Na Tržaškem in tudi na Koprskem je namreč v zadnjih letih ponovno zraslo zanimanje za to kulturo. V veliki meri je verjetno k temu prispevalo dejstvo, da sodobna prehrabena znanost in zdravniki priporočajo uživanje oljčnega olja. K večjemu zanimanju za oljke je prispevalo tudi prenavljanje nekaterih starih oljčnih nasadov, ki jih je prizadela pozeba pred nekaj leti. Za pridelovanje oljk se zavzemajo tudi razne inštitucije.

Tako je v deželi Furlaniji Julijski krajini ustanova za razvoj kmetijstva ERSA že pred leti izoblikovala poseben načrt, na osnovi katerega naj bi omogočili racionalizacijo že obstoječih nasadov, saditev novih in splošno ureditev potrebnih struktur za razvoj pridelovanja oljk.

Izvedenci poudarjajo potrebo, da je treba pri novih nasadih upoštevati predvsem kvalitetne sadike avtohtonih — domačih oljk. Razlog je preprost. Domače sorte so namreč najbolj prilagojene tukajšnjim vremenskim in geološkim razmeram. Kvalitetne sadike domačih vrst zagotavljajo, da bodo novi oljčni nasadi, ki jih gojimo po sodobnih načelih gostejšega sajenja in obrezovanja, lahko v kratkem času zagotovili bodisi količinsko kot kakovostno povsem zadovoljiv pridelek. Da bi dobili kvalitetne sadike domačih oljčnih vrst, so v nekaterih italijanskih deželah začeli s sistematičnim iskanjem kakovostnih matičnjakov, ki bi zagotavljali odpornost pred pozebami in tudi vse značilnosti kvalitetnega pridelka. Razmnoževanje mora zato biti vegetativno. Pri izbiri »klonov« skrbijo torej za določanje tistih oljk, ki imajo zgoraj navedene značilnosti. Sodoben način sajenja novih sadik zagotavlja visok odstotek vkoreninjenja podtaknjencev. Sadjarji so v ta namen pripravili poseben vzgojni sistem. Od 15 do 18 cm dolge podtaknjence s 5, 6 brsti in dvema paroma listov na vrhu na spodnjem koncu za dober centimeter namakajo v posebni raztopini indolbutirične kisline, to je hranilne podlage na osnovi aminokislin, ki jo vse bolj uporabljajo pri klonskem razmnoževanju. Pomembno je, da izberejo podtaknjence z zdravih matičnih rastlin. V poštev

prihajajo enoletni poganjki, ki so že dobro olesneli. Najprimernejši čas za rez podtaknjencev gre od julija do jeseni, ko se zaradi nižje temperature zaustavi rast rastlin. Tako pripravljene podtaknjence namestijo v posebne ogrevane zaboje, ki so opremljeni z vodnim pršilcem ter ogrevalnim sistemom, ki omogoča, da t.i. agropertil, ki sestavlja podlago, v kateri so namočeni podtaknjenci, doseže približno 20 stopinj Celzija. To so najboljši pogoji, da se podtaknjenci vkoreninijo. Po približno dveh mesecih, ko so rastlinice že pognale korenine, jih presadijo v lončke s posebno mešanico zemlje. Priporočajo, naj bo kubični meter zemlje, v katero naj bi posadili vkoreninjene sadike oljk, sestavljen v naslednjem razmerju: 380 dm³ naj bo dobro presejane zemlje, 190 dm³ grobega rečnega peska, 200 dm³ pognojene šote in 230 dm³ zdrobljenega bukovega listja. Ta mešanica je dala najboljše rezultate za kvaliteten razvoj malih sadik. V drugem letu starosti so nove oljčne sadike že dovolj razraščene, da jih smemo posaditi na stalno mesto.

—o—

STANJE V LITVI

Moskovske oblasti so odredile strožje nadzorstvo na meji z Litvo. Sovjetska tiskovna agencija TASS sporoča, da so ob mejni stražniki, ki so pod poveljstvom varnostne službe KGB, sprejeli vse ukrepe, ki so potrebni za zaščito meje z Litvo. Odsle varnostne sile strogo nadzorujejo tudi vse pristanišča, da ne bi prišlo do tuje pomoči Litvi po morju. Tiskovna agencija TASS pristavlja, da je varnostna služba zaostrela tudi nadzorstvo nad notranjimi premiki prebivalstva.

27. LITERARNA NAGRADA »VSTAJENJE« ZA LETO 1989

■ nadaljevanje s 6. strani

Denar za nagrado je spet podelila Hranilnica in posojilnica na Opčinah, za kar se ji odbojno iskreno zahvaljuje.

Trst, 10. aprila 1990.

podpisov — izdajalca domovine. Ob tisti priložnosti pa je celo misovsko gibanje le javno izrazilo svoje nesoglasje ter objavilo zmerno poročilo ter tudi ohranilo zaveznitvo z Listo za Trst, katere neposreden in viden izraz je tedaj bila poslanka Gruber Benco. Številni nacionalisti znotraj Liste so tedaj odkrili metodo zmerne nesoglasja. Leta 1982 pa je poslanka morala prekljcati svoj predlog, da bi se preprečila izguba glasov pri »melonarjih«.

Prav gotovo drži, da se je treba na goro sožitja in dialoga vzpenjati s korakom gornika in ne s korakom tekača. Predvsem pa je treba odpraviti oba zgodovinska strahova, ki hromita pot do njiju: na italijanski strani strah pred slovanskim prodiranjem, na slovenski strani pa strah pred asimilacijo. Pojem »globalnosti«, ki se lahko tolmači na različen način, je treba domestiti s kriterijem, ki naj ne bo tako

nenatančen. Tudi na zakonodajni ravni se je treba spomniti, da je za gornika značilna počasna hoja, čeprav se stalno dviga in se ne ustavlja. Računati je treba raje na kulturni proces, kajti pravna norma je sredstvo in ne cilj, to je sožitje, dialog. Ni dneva, ne meseca, ne leta; ni delnega zakona, ne globalnega zakona, ki bi pomenil »dokončno rešitev« vprašanja, kajti to bo spremljalo prebivalstvo ob meji še cele rodove, dokler ne bo prevladalo spoznanje, da predstavljajo različnosti bogastvo in ni so razlog za antagonizem. Gre za dolgo in težavno pot, z mnogimi postanki in padci.

KONEC

Na objavo slovenskega prevoda osmega poglavja iz knjige »Trieste, memorie di trent'anni (1945-1975)«, katere avtor je Corrado Belci, je dobrohotno privolila založba Morcelliana-Brescia.

(Ured.)